

18.3.6 Perkament prepareren

Perkament is dunne huid van kalveren, koeien (:vellum, of velijn, ook gebruikt voor trommels en als ruit), geiten, schapen(:pergamenum), konijnen of ezels, zelden paarden en varkens.

Perkament heeft gemiddeld een dikte van ongeveer 0,6 mm.

De huid lang weken in stromend water om ze zacht en schoon te maken.

Acht dagen in dik kalkwater (vroeger hondenmest) leggen, waardoor haarwortels en vleesresten loskomen (in de winter tot 2 weken). Zeker 2x/dag omroeren.

Haarresten en vleesresten wegschrappen. De huid opgespannen.

Nogmaals afschrappen en polijsten met puimsteen en krijt (om vocht op te nemen).

Het werd op maat gesneden (eventueel aan elkaar geplakt) en om een stok gerold tot een boekrol (Latijn: volumen), ofwel dubbelgevouwen tot een boekkatern (gevouwen vel van een aantal pagina's, veelal een veelvoud van vier). Aan elkaar genaaide katernen noemde men een codex (gebonden boek, in tegenstelling tot boekrol).

Van de 13de tot de 19de eeuw gebruikten advocaten bijna uitsluitend (96%) perkament van schapenvacht om fraude en vervalsing te voorkomen. De huid heeft een hoger vetgehalte dan andere soorten, nl. van 30 tot 50 procent. Dit vet verdwijnt bij de preparatie en wordt vervangen door kalk. Pogingen inkt weg te krassen of te veranderen laten sporen na. Ook overheden gebruikten (soms wettelijk verplicht) dit perkament voor geschriften.

In een bewaard gebleven 12de eeuwse tekst schrijft Richard FitzNeal, Lord Treasurer van Henry II en Richard I, het gebruik van schapenvacht voor bij alle koninklijke rekeningen, omdat 'ze niet gemakkelijk toegeven aan uitwissen zonder dat de smet duidelijk is.'

♪ *In het boek van het leven staan de antwoorden niet op de rug. Charley Brown*

18.3.7 Papyrus maken

Van de driehoekige stengel van de *Cyperus papyrus* (een oeverplant) wordt de schil voor manden en vlechtwerk gebruikt, het binnenste in lange, dunne repen snijden en enkele dagen in water weken.

Met een rol plat- en het water er uit persen. Vroeger werd het gehamerd. Twee lagen van overlappende stroken dwars op elkaar leggen.

De vellen als papier telkens tussen droog vilt persen en in de pers laten drogen. Met een steen glad polijsten. Het werd vroeger op rol, later in vellen gebruikt.

In ons vochtig klimaat gaat het schimmelen en rotten.

De Romeinen schreven met een kraspen of stylus op houten bordjes met bijenwas om notities te maken. De waslaag werd later gladgestreken en was weer klaar voor hergebruik.

Daarvoor werden ook kleitabletten gebruikt.